

หลักสูตรการฝึกอบรม
ทันตแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการ
ประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขาปริทันตวิทยา
และเกณฑ์สถาบันฝึกอบรม พ.ศ. 2556 (ฉบับปรับปรุง)

เพื่อให้สถาบันฝึกอบรมที่จะเปิดหลักสูตรการฝึกอบรมทันตแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาปริทันตวิทยา มีแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ ในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาปริทันตวิทยา และเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับทันตแพทย์สภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาต่างๆ พ.ศ. 2555 โดยการรับรองของคณะกรรมการทันตแพทย์สภา ในการประชุมคณะกรรมการทันตแพทย์สภา วาระที่ 7 ครั้งที่ 2/2559 เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2559 จึงออกหลักสูตรการฝึกอบรมทันตแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขาปริทันตวิทยา และเกณฑ์สถาบันฝึกอบรมไว้ดังนี้

1. ชื่อหลักสูตร

ภาษาไทย : หลักสูตรการฝึกอบรมทันตแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขาปริทันตวิทยา

ภาษาอังกฤษ : Residency Training Programme in Periodontology

2. ชื่อวุฒิบัตร

ชื่อเต็ม (ภาษาไทย) วุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาปริทันตวิทยา

(ภาษาอังกฤษ) Diploma of the Thai Board of Periodontology

ชื่อย่อ (ภาษาไทย) ว.ท. (ปริทันตวิทยา)

(ภาษาอังกฤษ) Dip., Thai Board of Periodontology

คำแสดงวุฒิการฝึกอบรมท้ายชื่อ

(ภาษาไทย) ว.ท.(ปริทันตวิทยา)

(ภาษาอังกฤษ) Diplomate, Thai Board of Periodontology

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย ทันตแพทยสภา โดยคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขาปริทันตวิทยา

4. ปรัชญาของหลักสูตร

เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการของสาขาปริทันตวิทยาให้ทัดเทียมกับมาตรฐานสากล สนับสนุน และส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาการและวิจัยรวมไปถึงการผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญทางสาขาวิชานี้

5. คำนิยาม

ปริทันตวิทยา หมายถึงสาขาวิชาเฉพาะทางทางทันตแพทยศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน การตรวจ พิเคราะห์ และการรักษาโรคที่เกิดขึ้นกับอวัยวะที่รองรับฟันหรือสิ่งที่ทดแทนฟัน รวมถึงงานทันตกรรมรากเทียม เพื่อให้มีอวัยวะปริทันต์และอวัยวะรอบรากฟันเทียมที่มีสุขภาพดี สามารถใช้งานได้และมีความสวยงาม

6. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

6.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

ผลิตทันตแพทย์เฉพาะทางที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านปริทันตวิทยาที่ได้มาตรฐานในระดับสากล มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม มีมนุษยสัมพันธ์อันดี ต่อผู้ป่วยและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของประเทศตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข โดยคำนึงถึงความก้าวหน้าและการกระจายความเจริญทางด้านวิชาการเป็นหลักและเพื่อขยายบริการสาธารณสุขไปสู่จังหวัดต่างๆ (ทั้งในด้าน ปริมาณ และคุณภาพ) ตามความเหมาะสม

6.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมมีความรู้ความสามารถดังต่อไปนี้

- 6.2.1 มีความรู้ความชำนาญอย่างสูงทางปริทันตวิทยาในภาคทฤษฎีและปฏิบัติทั้งในแนวลึกและแนวกว้าง
- 6.2.2 ตรวจพิเคราะห์โรคและให้การรักษาผู้ป่วยโรคปริทันต์ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ทางด้านวิทยาศาสตร์และความรู้พื้นฐานที่ทันสมัยในแง่ของการเกิดโรค การดำเนินของโรค และการจัดวางแผนการรักษาผู้ป่วย
- 6.2.3 ให้คำปรึกษาทางด้านปริทันตวิทยาแก่ทันตแพทย์ผู้ร่วมงานเพื่อประโยชน์ของผู้ป่วย
- 6.2.4 ให้ความร่วมมือในการวางแผนการรักษาและให้การรักษาร่วมกับทันตแพทย์เฉพาะทางสาขาอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

- 6.2.5 มีความรู้ความเข้าใจในความเกี่ยวข้องระหว่างโรคทางระบบกับโรคปริทันต์ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของเนื้อเยื่อในช่องปาก
- 6.2.6 ตรวจแยกผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคปริทันต์เพื่อให้การป้องกันและรักษาอย่างเหมาะสม
- 6.2.7 พัฒนาตนเองทางวิชาการเพื่อความรู้ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา
- 6.2.8 มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการทำงานวิจัย สามารถทำวิจัยและนำเสนอผลงานวิจัยได้
- 6.2.9 มีความสามารถในการวิจารณ์ และประเมินผลงานวิจัยทางทันตแพทยศาสตร์

7. กำหนดการเปิดอบรม

สถาบันฝึกอบรมหลักเป็นผู้กำหนด

8. ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรม

8.1 คุณสมบัติ

ผู้สมัครเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 8.1.1 ได้รับปริญญาทันตแพทยศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือมหาวิทยาลัยอื่นๆที่ทันตแพทยสภารับรอง
- 8.1.2 เป็นผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมตามพระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. 2537 หรือมีคุณสมบัติตามข้อ 40 แห่งข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาต่างๆ พ.ศ. 2555
- 8.1.3 ปฏิบัติงานทางทันตกรรมมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

ทันตแพทยสภาอาจอนุมัติให้ผู้ที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางทันตกรรมของต่างประเทศเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมเพื่อวุฒิบัตรในสาขาใดก็ได้เมื่อ

- (1) เป็นไปตามข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ และ
- (2) มีสถาบันให้การฝึกอบรมรับเข้าฝึกอบรม และ
- (3) ผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฝึกอบรมและสอบสาขานั้น โดยความเห็นชอบจากราชวิทยาลัย

8.2 วิธีการคัดเลือก

ให้เป็นไปตามข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาต่างๆ พ.ศ.2555 ข้อ 41 โดยให้ดำเนินการ

โดยคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบสาขานั้น ร่วมกับผู้แทนจากสถาบันหลักที่ให้การฝึกอบรมสาขานั้น ซึ่งเสนอโดยราชวิทยาลัย โดยความเห็นชอบจากทันตแพทยสภา

9. การสิ้นสุดสภาพ

- 9.1 ฝึกอบรมจนครบหลักสูตรจากสถาบันหลักตามที่ทันตแพทยสภารับรอง
- 9.2 ได้รับอนุมัติจากทันตแพทยสภาให้ลาออก
- 9.3 คณะกรรมการทันตแพทยสภามีมติให้ออก
- 9.4 พันสภาพสมาชิกทันตแพทยสภา
- 9.5 การให้ออกเนื่องจากการทำผิดอย่างร้ายแรง ซึ่งสถาบันฝึกอบรมแต่ละสถาบันเป็นผู้กำหนด ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีสิทธิยื่นอุทธรณ์เพื่อให้สถาบันฝึกอบรมพิจารณาทบทวนได้

10. การฝึกอบรม

10.1 ระบบการฝึกอบรม

การฝึกอบรมเพื่อวุฒิบัตรเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขาปริทันตวิทยา ให้เป็นไปตามข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตร แสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาต่างๆ พ.ศ.2555 ข้อ 37 โดยแบ่งออกเป็น การฝึกอบรมตามระบบ และ/หรือแบบแยกส่วน

10.2 ระยะเวลาการฝึกอบรม

10.2.1 การฝึกอบรมตามระบบให้เป็นไปตามข้อบังคับทันตแพทยสภาข้อ 38 โดยมีระยะเวลา การฝึกอบรมไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือ 36 เดือน ซึ่งประกอบด้วย

- (1) ฝึกอบรมในสถาบันหลักเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือ
- (2) ฝึกอบรมในสถาบันหลักเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี และในสถาบันสมทบเป็น ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปีหรือ
- (3) ฝึกอบรมในสถาบันหลักเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และในสถาบันสมทบเป็น ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี

10.2.2 การฝึกอบรมแบบแยกส่วนให้เป็นไปตามข้อบังคับทันตแพทยสภาข้อ 39

11. การประเมินผล

สถาบันฝึกอบรมเป็นผู้กำหนด โดยให้มีการประเมินผลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อประเมินความรู้ ความสามารถ และทักษะของทันตแพทย์เฉพาะทางโดยวิธีการที่เหมาะสม

12. การสอบขึ้นทะเบียนเพื่อรับวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขาปริทันตวิทยา

ดำเนินการ โดยคณะอนุกรรมการฝึกอบรมและสอบ กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะผู้บริหาร ราชวิทยาลัย และ โดยอนุมัติจากคณะกรรมการทันตแพทยสภา

13. สถาบันฝึกอบรม

สถาบันฝึกอบรม หมายถึงคณะทันตแพทยศาสตร์ สถาบันทางทันตแพทย์ หรือโรงพยาบาลที่จัดการ ฝึกอบรมทันตแพทย์เฉพาะทาง ที่ได้ผ่านการประเมินคุณภาพและการรับรองจากทันตแพทยสภา โดย ราชวิทยาลัย และคณะอนุกรรมการฝึกอบรมและสอบ และได้ระบุสถานภาพของสถาบันฝึกอบรมนั้น ดังนี้

13.1 สถาบันหลัก

13.1.1 หมายความว่า สถาบันที่ให้การฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมเพื่อรับวุฒิบัตร สาขาปริทันตวิทยาที่เสนอโดยราชวิทยาลัย และทันตแพทย สภารับรอง

13.1.2 ต้องมีหน่วยงานที่ให้บริการดังต่อไปนี้

- (1) เป็นสถาบันหรือโรงพยาบาลของรัฐที่จัดระบบงานเรียบร้อย มีสถานที่อุปกรณ์ทั้งระบบควบคุมการติดเชื้ออย่างมีประสิทธิภาพ มีจำนวนผู้ป่วยเพียงพอและเหมาะสมแก่การฝึกอบรม และมีคณาจารย์ทันตแพทย์ผู้มีคุณวุฒิรับผิดชอบในสาขาที่จะดำเนินการตามโครงการฝึกอบรม
- (2) ห้องปฏิบัติการทางทันตกรรม และห้องปฏิบัติการเพื่อการวินิจฉัยโรค
- (3) หน่วยรังสีวิทยาที่สามารถทำการตรวจและวินิจฉัยโรคโดยการใช้รังสีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (4) ห้องสมุดที่มีตำรามาตรฐานทางปริทันตวิทยาและวารสารทางปริทันตวิทยาที่ใช้เป็นประจำ และทางสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมากเพียงพอและเหมาะสมกับการฝึกอบรม มีหนังสือบรรณานุกรมสำหรับช่วยค้นหารายงานที่ตีพิมพ์ในวารสารรวมทั้งมีหน่วยสารสนเทศที่ได้มาตรฐาน
- (5) หน่วยเวชระเบียนและสถิติซึ่งมีรายงานประจำตัวผู้ป่วยและสถิติเกี่ยวกับผู้ป่วยของสถาบันนั้น ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมด้านนี้มาแล้วเป็นผู้ควบคุม
- (6) มีบุคลากร เครื่องมือและอุปกรณ์สนับสนุนการทำวิจัย

13.1.3 ต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจรักษาผู้ป่วยที่มีระบบการควบคุมการติดเชื้ออย่างมีประสิทธิภาพสำหรับให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ปฏิบัติงานตามเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอ ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมด้านนี้มาแล้วเป็นผู้ควบคุม

- 13.1.4 สามารถจัดให้ทันตแพทย์ที่เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน ประยุกต์หรือวิทยาศาสตร์คลินิกสัมพันธ และสนับสนุนให้ทันต-แพทย์ที่เข้ารับการฝึกอบรมไปร่วมประชุมทางวิชาการนอกสถาบัน ได้ตามโอกาสอันควร
- 13.1.5 สามารถจัดคณาจารย์ผู้มีคุณวุฒิ มีความรู้และประสบการณ์ ในการทำงานวิจัยเพื่อเป็นที่ปรึกษาในการทำงานวิจัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

13.2 สถาบันร่วม

หมายความว่า สถาบันหลักที่ให้การฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมเพื่อรับวุฒิบัตร สาขาปริทันตวิทยา ร่วมกับสถาบันหลักอื่นที่ให้การฝึกอบรมที่เสนอโดยราชวิทยาลัย และทันตแพทย์สภารับรอง โดยแต่ละสถาบันต้องมีเวลาในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมไม่ต่ำกว่า 1 ใน 3 ของระยะเวลาของหลักสูตร

13.3 สถาบันสมทบ

- 13.3.1 หมายความว่า สถาบันที่ให้การฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการในการประกอบวิชาชีพ ทันตกรรมเพื่อรับวุฒิบัตร สาขาปริทันตวิทยา โดยอยู่ในการกำกับดูแลของสถาบันหลักที่เสนอโดยราชวิทยาลัย และทันตแพทย์สภารับรอง และทันตแพทย์สภาประกาศในระเบียบทันตแพทย์สภาเป็นสถาบันสมทบ
- 13.3.2 มีคุณสมบัติเป็นสถาบันหรือโรงพยาบาลของรัฐที่ไม่มีหน่วยงานบางประเภทของตน หรือมีคุณสมบัติไม่ครบตามเกณฑ์ของสถาบันหลักในการฝึกอบรม และเป็นสถาบันที่สถาบันหลักเห็นสมควรให้เป็นสถาบันสมทบ โดยดำเนินการขออนุมัติจากทันตแพทย์สภา ให้มีส่วนร่วมในการจัดการฝึกอบรมบางช่วงเวลาหรือบางช่วงวิชา ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 1 ใน 3 ของระยะเวลาของหลักสูตร

13.4 การประเมินผลสถาบัน

ดำเนินการโดยทันตแพทย์สภาและราชวิทยาลัย โดยมอบหมายให้คณะกรรมการฝึกอบรมและสอบเป็นผู้ดำเนินการตามแนวทางที่ทันตแพทย์สภากำหนด และเสนอรายงานผ่านราชวิทยาลัย เพื่อเสนอต่อทันตแพทย์สภาเป็นระยะๆ หากคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบ พบว่าสถาบันฝึกอบรมหลักหรือสถาบันร่วมฝึกอบรมใดไม่มีผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรติดต่อกันเกิน 5 ปีให้ “ยกเลิก” การเป็นสถาบันฝึกอบรมของสถาบันฝึกอบรมหลักหรือของสถาบันร่วมฝึกอบรมนั้น และให้ทำเรื่องแจ้งราชวิทยาลัยเสนอทันตแพทย์สภาเพื่ออนุมัติ หากสถาบันฝึกอบรมมีความประสงค์จะขอเป็นสถาบันฝึกอบรมอีก ให้ดำเนินการขออนุมัติเป็นสถาบันฝึกอบรมตามเกณฑ์ที่กำหนด

14. คณาจารย์ในการฝึกอบรม

14.1 สถาบันหลัก

ต้องมีอาจารย์ประจำสาขาปริทันตวิทยาอย่างน้อย 3 คน โดยเป็นผู้อำนวยการในการฝึกอบรม 1 คนซึ่งต้องเป็นทันตแพทย์ประจำในสถาบันหลัก ซึ่งได้รับหนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาปริทันตวิทยา และต้องสามารถปฏิบัติงานได้เต็มเวลา

คณาจารย์ประจำหรือคณาจารย์พิเศษ เป็นผู้มีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- 14.1.1 เป็นผู้ที่ได้รับหนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาปริทันตวิทยาจากทันตแพทยสภา
- 14.1.2 เป็นผู้จบการศึกษาปริญญาเอกหรือเทียบเท่าจากสถาบันที่ กพ.รับรอง และปฏิบัติงานในสาขาปริทันตวิทยามาไม่น้อยกว่า 3 ปี
- 14.1.3 เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าจากสถาบันที่ กพ.รับรอง และปฏิบัติงานในสาขาปริทันตวิทยามาไม่น้อยกว่า 3 ปี
- 14.1.4 เป็นผู้จบหลักสูตรการฝึกอบรมในระดับวุฒิบัตรในสาขาปริทันตวิทยาจากสถาบันที่ทันตแพทยสภาหรือกพ.รับรองและและปฏิบัติงานในสาขาปริทันตวิทยามาไม่น้อยกว่า 3 ปี
- 14.1.5 เป็นผู้จบหลักสูตรการฝึกอบรมในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงทางวิทยาศาสตร์การแพทย์คลินิก หรือประกาศนียบัตรบัณฑิตในสาขาปริทันตวิทยาจากสถาบันที่ทันตแพทยสภาหรือกพ.รับรองและและปฏิบัติงานในสาขาปริทันตวิทยามาไม่น้อยกว่า 5 ปี
- 14.1.6 เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และปฏิบัติงานในสาขาปริทันตวิทยามาไม่น้อยกว่า 10 ปี และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบสาขา ปริทันตวิทยา

อัตราส่วนของคณาจารย์ในการฝึกอบรมต่อทันตแพทย์ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ให้มีสัดส่วนดังนี้

14.2 สถาบันร่วม

ใช้เกณฑ์เดียวกับสถาบันหลัก

14.3 สถาบันสมทบ

ให้มีจำนวนอาจารย์เป็นสัดส่วนดังนี้ อาจารย์ : ผู้เข้ารับการฝึกอบรม = 1:2 โดยจะต้องมีอาจารย์ที่ได้รับอนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตรอย่างน้อย 1 คนหรือตามที่คณะกรรมการฝึกอบรมและสอบ เห็นสมควร

15. หลักสูตรการฝึกอบรม

15.1 โครงสร้างหลักสูตรและการฝึกอบรม

การฝึกอบรมตามระบบเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญสาขาปริทันตวิทยา ให้เป็นไปตามข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพต่างๆ พ.ศ. 2555 ข้อ 38 โดย

- 15.1.1 ภาควิชาการ ได้แก่ การบรรยาย การประชุมวิชาการ การนำเสนอทางวิชาการ การสัมมนา วารสารสโมสร แบ่งเป็นการศึกษาความรู้ทางวิทยาศาสตร์พื้นฐาน หรือ

วิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานที่เกี่ยวข้องเป็นระยะเวลาประมาณร้อยละ 30 และ การศึกษาความรู้ในสาขาปริทันตวิทยาและสาขาที่เกี่ยวข้อง ประมาณร้อยละ 70 ดังนี้

15.1.1.1 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน ได้แก่

ชีวเวชวิทยาและจรรยาบรรณ (Biomedical Science and Ethics)

ชีววิทยาช่องปาก (Oral Biology)

ระเบียบวิธีการวิจัย (Research Methodology)

สถิติทางทันตแพทยศาสตร์ (Statistics in Dentistry)

15.1.1.2 กลุ่มวิชาสาขาปริทันตวิทยาและสาขาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

ปริทันตวิทยา (Periodontology)

ทันตกรรมรากเทียม (Oral Implantology)

ความเจ็บปวดและความผิดปกติของขากรรไกรและใบหน้า (Orofacial Pain and TMJ Disorder)

การระงับความรู้สึกและยาที่ใช้ทางทันตกรรม (Sedation and Drugs in Dentistry)

เวชศาสตร์ช่องปาก (Oral Medicine)

15.1.2 ภาคปฏิบัติ หมายถึง การเตรียมการวางแผนการรักษา การปฏิบัติงานในผู้ป่วย และการ หมุนเวียนไปปฏิบัติงานตามโรงพยาบาล คลินิก และหน่วยวิจัยต่างๆ โดยขึ้นอยู่กับความ เป็นไปได้ และขีดความสามารถของแต่ละสถาบันและต้องมีระยะเวลาในการฝึก ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 2 ปี หลักสูตรการศึกษาจะต้องมีการฝึกอบรมทางคลินิก เพื่อให้ ผู้เข้ารับการอบรมมีความเชี่ยวชาญอย่างสูงทางสาขาวิชา โดยจะต้องมี

15.1.2.1 การฝึกปฏิบัติให้การรักษา รวมไปถึงความรู้อย่างลึกซึ้งซึ่งทางทฤษฎี ถึงเหตุผล ข้อดีและข้อเสียของการเลือกใช้วิธีการต่างๆดังต่อไปนี้

(1) Non-surgical therapy ประกอบด้วย

- Scaling และ root planing
- การใช้ chemotherapeutic agents ช่วยในการป้องกัน การรักษาและ ควบคุมโรคปริทันต์

(2) Surgical therapy ประกอบด้วย

- Open flap debridement
- Resective surgery ได้แก่ gingivectomy, gingivoplasty, osteoplasty, ostectomy, root resection in the management of periodontal disease
- Regenerative surgery ได้แก่ bone/bone substitute graft, guided tissue regeneration

- Periodontal plastic surgery เช่น soft tissue graft เป็นต้น
- Implant surgery เช่น การฝังรากเทียม การเตรียมสันเหงือกและสันกระดูกเพื่อการฝังรากฟันเทียม เป็นต้น

(3) Occlusal therapy รวมถึง occlusal adjustment, selective grinding, stabilization/splinting และ bite-guard therapy

15.1.2.2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องให้การรักษาผู้ป่วยโรคปริทันต์ครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนด (ดูภาคผนวก) และการรักษานั้นจะต้องเสร็จสมบูรณ์ โดยผู้ป่วยนั้นมีอวัยวะปริทันต์และเนื้อเยื่อรอบรากเทียมที่มีสุขภาพดี และปัจจัยต่างๆที่ทำให้เกิดเป็นโรคปริทันต์ถูกกำจัดและควบคุมได้แล้ว การดูแลรักษาผู้ป่วยทุกรายจะต้องมีขั้นตอนครบที่กำหนดไว้ และมีการจัดทำแผนงานการรักษาและการดูแลหลังการรักษาอย่างถูกต้อง รวมทั้งมีภาพถ่าย ภาพรังสี แบบจำลองฟันและเอกซเรย์ครบถ้วน และจะต้องรักษาผู้ป่วยปริทันต์ระดับปานกลางถึงรุนแรงชนิดต่างๆ ได้แก่ Chronic periodontitis, Aggressive periodontitis, Periodontitis as a manifestation of systemic disease

15.1.2.3 การนำเสนอรายงานผู้ป่วย

ผู้เข้าฝึกอบรมต้องรวบรวมข้อมูลรายละเอียดการรักษาผู้ป่วยทุกคน รายละเอียดของการรายงานต้องประกอบไปด้วย การวิเคราะห์โรค, การทำนายโรค, การวางแผนการรักษา และการรักษาที่เสร็จสมบูรณ์ และต้องรวมถึง อายุ เพศ และสภาพทั่วไปของผู้ป่วย เพื่อนำเสนอในการประชุมทางวิชาการทั้งในสถาบันหรือนอกสถาบัน

15.1.2.4 การศึกษาด้วยตนเอง

- ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องศึกษา วิเคราะห์และวิจารณ์ เอกสาร/วารสารทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนและปรับปรุงความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งการติดตามวิทยาการสมัยใหม่ด้วย
- การเข้าร่วมประชุมทางวิชาการของสมาคม/ชมรมวิชาชีพและ/หรือ วิชาการ อย่างสม่ำเสมอ

15.1.3 ภาควิจัย กำหนดให้มี

ผลงานวิจัยอย่างน้อย 1 เรื่อง ซึ่งตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

15.1.4 วิชาเลือก

15.2 รายละเอียดของแต่ละวิชา

15.2.1 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน

15.2.1.1 กลุ่มชีวเวชวิทยาและจรรยาบรรณ

การศึกษาในกลุ่มวิชาเหล่านี้ เพื่อต้องการให้มีความรู้และเข้าใจในหลักการสำคัญทางวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทางคลินิก คือการตรวจวิเคราะห์โรค การวางแผนการรักษา การรักษา การประเมินผลการรักษา การคาดการณ์ผลการรักษา และการแก้ไขผลแทรกซ้อนจากการรักษา การเรียนรู้วิชานี้จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสามารถ

- จำแนกผู้ป่วยที่มีปัจจัยเสี่ยงของโรคปริทันต์ ทำให้สามารถให้การรักษาและป้องกันได้ทันการณ์
 - ให้การวินิจฉัยและรักษาผู้ป่วยตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ โดยอาศัยความรู้เรื่องการเกิดของโรค พยาธิสภาพของโรคปริทันต์ และการจัดการให้การรักษาอย่างถูกต้อง
 - วิเคราะห์และวิจารณ์เอกสาร/วารสารทางวิชาการเพื่อเพิ่มและปรับปรุงความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งการติดตามวิทยาการสมัยใหม่ด้วย
- กลุ่มวิชานี้ประกอบด้วยวิชาต่างๆดังต่อไปนี้

- (1) กายวิภาคศาสตร์ประยุกต์ (Applied Anatomy of Head and Neck) กายวิภาคทั่วไปที่เกี่ยวข้องและสำคัญทางทันตกรรม ได้แก่กายวิภาคของบริเวณศีรษะและคอ ของช่องปากรวมทั้งการพัฒนาการและลักษณะทางจุลกายวิภาคศาสตร์ของอวัยวะภายในช่องปาก
- (2) สรีรวิทยาและชีววิทยาเคมีประยุกต์ (Applied Physiology and Biochemistry) เป็นวิชาที่นำหลักการทางสรีรวิทยา และชีวเคมีมาประยุกต์ให้เข้ากับความรู้ในวิชาเฉพาะ เพื่อความเข้าใจที่ดีและสามารถนำไปใช้ได้มากขึ้น
- (3) จุลชีววิทยาและพยาธิวิทยาประยุกต์ (Applied Microbiology and Pathology) เป็นการประยุกต์ความรู้พื้นฐานทางวิชาจุลชีววิทยาและพยาธิวิทยา เพื่ออธิบายความผิดปกติของร่างกาย โดยเข้าใจถึงธรรมชาติ สาเหตุ และผลของการเกิดการอักเสบ การเกิดโรค และระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะลักษณะพิเศษของจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคปริทันต์ และสามารถนำหลักการทางจุลชีววิทยาในการตรวจเพาะเชื้อและวินิจฉัยสาเหตุของโรคปริทันต์ การป้องกันการติดเชื้อ และการควบคุมการติดเชื้อ (infection control)

(4) จิตวิทยาและจรรยาบรรณ (Psychology and Ethics) ศึกษาจิตวิทยาและพฤติกรรมของคนทั่วไป รวมทั้งการปฏิสัมพันธ์เพื่อให้มีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อผู้ป่วยและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ รวมทั้งอบรมคุณธรรมและจริยธรรมของทันตแพทย์

15.2.1.2 ชีววิทยาช่องปาก

เป็นการศึกษาวิชาพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับช่องปาก และอวัยวะที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานทันต-กรรมซึ่งได้แก่ความรู้เรื่องอวัยวะปริทันต์ ลักษณะของเนื้อเยื่อยึดต่อทั้งโครงสร้างที่เป็นโปรตีนและเนื้อฟัน (ground substances) น้ำลาย เพลลิเคิล (pellicle) คราบจุลินทรีย์และหินน้ำลาย สอโรมันที่มีผลต่อการทำให้เกิดโรคในช่องปากและอวัยวะปริทันต์ การติดเชื้อและระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย ระบบภูมิคุ้มกันของโรคปริทันต์ เป็นต้น

15.2.1.3 ระเบียบวิธีการวิจัย

เป็นการศึกษาวิชาที่เกี่ยวกับหลักการวิจัย สถิติและวิธีการวิจัย เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจ สามารถเขียนรายงานทางวิทยาศาสตร์ อ่านและวิจารณ์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางทันตกรรม และสามารถทำงานวิจัยในสาขาวิชาได้ด้วย

15.2.1.4 สถิติทางทันตแพทยศาสตร์

ความหมายของประชากร ตัวอย่างพารามิเตอร์ ค่าสถิติ และการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเลือกตัวอย่าง การใช้สถิติเชิงพรรณนาต่างๆ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น การนำเสนอข้อมูลแบบต่างๆ การทดสอบสมมติฐาน การทดสอบความแปรปรวน การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและสมการสหสัมพันธ์ การอ่านรายงานการวิจัยในวารสารวิชาการ

15.2.2 กลุ่มวิชาเฉพาะสาขาปริทันตวิทยาและสาขาที่เกี่ยวข้อง

15.2.2.1 ปริทันตวิทยา

เป็นการเรียนรู้ทางปริทันตวิทยาขั้นสูงทั้งในแนวลึกและแนวกว้างทางทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อสามารถนำไปใช้ประกอบการรักษาได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและเชี่ยวชาญ และให้มีการทำปริทรรศน์บทความ (literature review) ด้วย โดยครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- (1) ระบาดวิทยาของโรคปริทันต์
- (2) สาเหตุของโรคปริทันต์ ความเป็นมาของโรคปริทันต์ พยาธิสภาพของโรคปริทันต์ และลักษณะทางจุลภาพของโรคปริทันต์

- (3) การตรวจวิเคราะห์โรคปริทันต์และรังสีวิทยา การทำนายโรคและการประเมินผลการรักษา
- (4) กลไกของการอักเสบ การหายของแผลทั้งของ epithelium, hard และ soft connective tissue
- (5) ผลกระทบของการอักเสบของโรคปริทันต์ที่มีต่อโรคทางระบบและในทางกลับกัน
- (6) การรักษาโรคปริทันต์ในผู้ป่วยทั่วไป, ผู้ป่วยเด็ก, ผู้ป่วยสูงอายุและผู้ป่วยที่มีโรคทางระบบร่วมด้วย
- (7) หลักการและเหตุผลของการรักษาที่เหมาะสม
- (8) บทบาทของการสบของฟันต่ออวัยวะปริทันต์
- (9) หลักของโภชนาการ โดยเฉพาะความเกี่ยวข้องของอาหารกับการหายของแผลปริทันต์
- (10) ความรู้ใหม่ๆที่เกี่ยวข้องกับโรคปริทันต์
- (11) ปฏิบัติการและขบวนการทำงานของยาที่ใช้ในการป้องกันและรักษาโรคปริทันต์
- (12) ปฏิบัติการและขบวนการทำงานของยาที่ใช้ในการป้องกันและรักษาโรคทางระบบ ที่มีผลกระทบต่อโรคปริทันต์และการรักษาโรคปริทันต์
- (13) บทบาทของภูมิคุ้มกันทั้งขณะมีโรคและปลอดโรคในช่องปาก
- (14) กลไกการติดเชื้อของโรคติดเชื้อในช่องปากและการควบคุมการติดเชื้อ
- (15) ความรู้เกี่ยวกับการช่วยชีวิตเบื้องต้นแก่ผู้ป่วยในภาวะฉุกเฉิน

15.2.2.2 ทักษะการบูรณาการ

จัดให้มีการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความรู้พื้นฐานของทันตกรรมรากเทียม เนื้อเยื่อรอบรากเทียม การฝังรากเทียม และมีความรู้ทางด้านทันตกรรมประดิษฐ์ที่เกี่ยวข้อง สามารถให้การดูแลติดตามผลและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

15.2.2.3 ความเจ็บปวดและความผิดปกติของขากรรไกรและใบหน้า

เรียนรู้ภาคทฤษฎีและสามารถจัดการผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของขากรรไกร ซึ่งรวมถึงสามารถแปลภาพรังสี ให้การวิเคราะห์แยกโรคได้ ให้การวางแผนการรักษา รักษาตามอาการเบื้องต้น ใส่เครื่องมือการสบฟัน (occlusal appliances) และสามารถส่งต่อผู้ป่วยในกรณีที่เหมาะสม รู้จักรูปแบบของการรักษาโรคชนิดต่างๆ

15.2.2.4 การระงับความรู้สึกและยาที่ใช้ทางทันตกรรม
จัดให้มีการฝึกอบรมทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุม
ความเจ็บปวดในรูปแบบของยาชาเฉพาะที่ การใช้ยากล่อมประสาทชนิด
ต่างๆที่ใช้ร่วมกับยาชา รวมทั้งการใช้ nitrous oxide และศึกษาทบทวน
เกี่ยวกับเภสัชวิทยาของยาชนิดต่างๆ ที่ใช้ในการรักษาผู้ป่วย
ปริทันต์

15.2.2.5 เวชศาสตร์ช่องปาก
เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะปกติและลักษณะของรอยโรคต่างๆในช่องปาก
รวมถึงวิธีการตรวจ การซักประวัติ การวินิจฉัย และให้การวางแผนการ
รักษารอยโรคต่างๆได้อย่างถูกต้อง

15.2.3 วิชาเลือก

หมายถึงวิชาที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจ ทั้งที่มีความเกี่ยวข้องกับสาขาวิชา
ปริทันต์วิทยา หรือวิชาอื่นๆ ซึ่งสถาบันสามารถเปิดสอนได้

16. การประกันคุณภาพการฝึกอบรม

สถาบันฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมทันตแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญ
ในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขาปริทันต์วิทยา จะต้องขอรับการประเมินจากราชวิทยาลัยทันตแพทย์
แห่งประเทศไทยเพื่อที่ขอเปิดหลักสูตรและรับรองคุณภาพหลักสูตรสาขาปริทันต์วิทยา ทุก 5 ปี
ตามแบบฟอร์มเกณฑ์การประเมินคุณภาพสถาบันฝึกอบรมเพื่อวุฒิบัตร สาขาปริทันต์วิทยา ราชวิทยาลัย
ทันตแพทย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2555

17. การทบทวน และการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

คณะกรรมการฝึกอบรมและสอบ สาขาปริทันต์วิทยา กำหนดให้สถาบันฝึกอบรม หลักสูตรการ
ฝึกอบรมทันตแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม
สาขาปริทันต์วิทยา จะต้องทบทวนและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นระยะๆหรืออย่างน้อย ทุก 5 ปี และแจ้ง
ผลการทบทวนและพัฒนาให้ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยรับทราบ